

บทลอบล่วนเอกสาร

การศึกษาอนุกรมวิธาน

ปูปอร์ทูนิดเป็นสัตว์ในไฟลัม Arthropoda คลาส Crustacea ออเดอร์ Decapoda และแฟมิลี Portunidae เป็นปูแฟมิลีเดียวที่มีการปรับตัวเพื่อสะดวกต่อการว่ายน้ำ โดยการมีกระดองแบนหรือหนูนเล็กน้อย และขาคู่ที่ 5 แฉกแบนออกลักษณะคล้ายใบพายช่วยในการว่ายน้ำ ซึ่ง เป็นลักษณะเด่นของปูแฟมิลีนี้

งานด้านอนุกรมวิธานของปูปอร์ทูนิดนั้นได้มีการศึกษากันอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศ และต่างประเทศทั่วโลก มีรายงานการศึกษาดังต่อไปนี้

ค.ศ. 1888 de Man ได้รวบรวมชนิดของปูปอร์ทูนิดในบริเวณกลุ่มเกาะมะริด (Mergui Archipelago) และบริเวณอ่าวเบงกอล โดยรวมเกาะนิโคบาร์ สังกา และ ทะเลบริเวณเกาะสิงคโปร์ด้วย โดยศึกษาตัวอย่างจาก Anderson ซึ่งได้รวบรวมไว้ที่ พิพิธภัณฑ์ในเมืองกัลกัตตา พบ 13 ชนิด 13 สปีชีส์

ค.ศ. 1893 Henderson ได้รวบรวมปูปอร์ทูนิดในเขตเมืองมัทราส ประเทศ อินเดีย พบว่ามีชนิด Scylla 1 สปีชีส์ ชนิด Neptunus 9 สปีชีส์ ชนิด Thalamita 6 สปีชีส์ และชนิด Goniosoma 12 สปีชีส์

ค.ศ. 1900 Lanchester ทำการศึกษาตัวอย่างสัตว์พวกครัสเตเชียจากเกาะ สิงคโปร์และหมู่เกาะโมลุกกะ พบปูปอร์ทูนิด 5 ชนิด 8 สปีชีส์

ค.ศ. 1910 Rathbun ได้ทำการศึกษาตัวอย่างปูในอ่าวไทยจากบริเวณเกาะสีชัง ถึงเกาะกง แบ่งปูปอร์ทูนิดออกเป็น 4 สับแฟมิลี 7 ชนิด พบว่ามี 30 สปีชีส์ และในปีเดียวกันได้รายงานตัวอย่างจากฝั่งตะวันออกของประเทศอินเดียพบว่ามี 3 ชนิด 5 สปีชีส์

ค.ศ. 1923 Kemp ทำการศึกษาปูปอร์ชนิดจากตัวอย่างในพิพิธภัณฑ์ Indian
พบปูปอร์ชนิด 1 สปีชีส์ และพบว่า เป็นสปีชีส์ใหม่

ค.ศ. 1932 Shen ศึกษาปูปอร์ชนิดในน้ำน่านน้ำของเกาะฮ่องกง พบ 4 สปีชีส์ คือ
สปีชีส์ *Charybdis*, *Portunus*, *Thalamita* และสปีชีส์ *Scylla* และใน ค.ศ. 1937 ได้
ศึกษาตัวอย่างที่เก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์ Raffles ในประเทศสิงคโปร์ พบว่ามี 6 สปีชีส์

ค.ศ. 1935 Chhappgar ทำการศึกษาปูจากอ่าวบอมเบย์ที่ประเทศอินเดีย พบว่า
มี 3 สปีชีส์ 11 สปีชีส์

ค.ศ. 1935 Sakai ได้รวบรวมปูปอร์ชนิดบริเวณรอบเกาะญี่ปุ่น พบว่ามี 2 สปีชีส์
16 สปีชีส์ และ ค.ศ. 1936 ได้แบ่งปูแพมิลินีในน้ำน่านน้ำญี่ปุ่นออกเป็น 4 สับแพมิลิส และได้
สำรวจเพิ่มเติมอีกครั้งในปีเดียวกัน พบเพิ่มเติมอีกรวมเป็น 6 สับแพมิลิส ค.ศ. 1965 ได้
รวบรวมปูในอ่าวซากามิ (Sagami Bay) ประเทศญี่ปุ่น รายงานว่าพบปูปอร์ชนิด 6 สับแพมิลิส
10 สปีชีส์ 12 สปีชีส์ ค.ศ. 1969 ได้ทำการศึกษาตัวอย่างทางตะวันตกของประเทศญี่ปุ่น
พบสปีชีส์ใหม่ 2 สปีชีส์ และพบว่ามีสปีชีส์ใหม่ 22 สปีชีส์ ค.ศ. 1970 ได้ทำการศึกษาตัวอย่าง
ซึ่งเก็บตัวอย่างจากบริเวณต่าง ๆ ตั้งแต่เกาะญี่ปุ่นตลอดจนทะเลใกล้เคียง ในจำนวนตัวอย่าง
ทั้งหมด พบปูปอร์ชนิด 7 สปีชีส์ 62 สปีชีส์

ค.ศ. 1937 Gordon ทำการศึกษาปูที่เก็บได้จากบริเวณเกาะในกลุ่มเกาะมลายู
(Malay Archipelago) พบปูปอร์ชนิด 3 สปีชีส์

ค.ศ. 1937 Leene ทำการศึกษาปูสปีชีส์ *Charybdis* และศึกษา
ตัวอย่างของ de Man จากพิพิธภัณฑ์ในกรุงอัมสเตอร์ดัม และทำการเปรียบเทียบ
ตัวอย่างจากการสำรวจของซิโบกา (Siboga Expedition) พบว่าปูบางสปีชีส์ในสปีชีส์นี้
แปรผันไป และยังพบปูสปีชีส์ใหม่อีก 1 สปีชีส์ และ ค.ศ. 1938 ได้ทำการศึกษาบริเวณ
รอบเกาะชวา (Java Island) และบริเวณใกล้เคียง จากตัวอย่างที่เก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์
ในกรุงอัมสเตอร์ดัม พบปู 8 สปีชีส์ ต่อมา ค.ศ. 1940 ได้ทำการศึกษาตัวอย่างจากการ
สำรวจของ สเนลลิส (Snellius Expedition) รายงานว่าพบ 21 สปีชีส์ ในจำนวนนี้
พบว่าสปีชีส์ที่เป็นรายงานครั้งแรกในคาบสมุทรอินเดีย และพบปูในสปีชีส์ *Lupocyclus* ซึ่ง

มีลปีชี่ลใหม่ 1 ลปีชี่ล นอกจากนี้ยังได้รวบรวมชื่อพ้อง (synonym) ของปูสีนัล *Charybdis* ไวด้ว้ย จากนั้นใน ค.ศ. 1952 ทำการศึกษาปูในบริเวณอินโดแปซิฟิก โดยทำการศึกษา ตัวอย่างที่เก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์ British พบ 5 ลปีชี่ล ในจำนวนนี้พบตัวอย่างที่มีลักษณะต่างไป จากที่รายงานไว้ใน Leene (1940) 1 ลปีชี่ล และพบลปีชี่ลใหม่ในสีนัล *Charybdis* อีก 1 ลปีชี่ล

ค.ศ. 1949 Estampador ทำการศึกษาด้ำนชีววิทยา การสืบพันธุ์ การเจริญเติบโต และวงจรชีวิตที่เกี่ยวข้องกับทางเค้รขรุขระของปูทะเล (*Scylla serrata*)

ค.ศ. 1956 Blanco และ Lopez ได้รวบรวมปูปอร์ทูนิตในบริเวณหมู่เกาะฟิลิปปินส์ พบ 17 ลปีชี่ล

ค.ศ. 1956 Stephenson และ Hudson ได้ศึกษาปูสีนัล *Thalamita* และ จัดทำคีย์จำแนกลปีชี่ลปูสีนัลนี้ขึ้น

ค.ศ. 1957 Stephenson ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิวัฒนาการและลักษณะทางนิเวศ วิทยาของปูปอร์ทูนิตในประเทศออสเตรเลีย เสนอว่าแบ่งปูปอร์ทูนิตได้ 6 สับแฟมิลี้ ในจำนวน นี้สับแฟมิลี้ Portuninae, Caphyrinae และ Catoptrinae เป็นกลุ่มที่มีการปรับตัวเพื่อให้ สามารถว่ายน้ำได้ดี ซึ่งมีการกระจายตั้งแต่ชายฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก และมหาสมุทรแปซิฟิก และ ค.ศ. 1967 ได้รายงานตัวอย่างปูปอร์ทูนิตจากโครงการพญานาค (Naga Expedition) พบปู 2 สับแฟมิลี้ 6 สีนัล และ 25 ลปีชี่ล ค.ศ. 1976 ได้ทำการศึกษาตัวอย่างจากพิพิธภัณฑ์ Smithsonian พบตัวอย่างที่ยังไม่ได้จำแนก 4 สับแฟมิลี้ 9 สีนัล และ 56 ลปีชี่ล นอกจากนี้ ยังได้แก้ไขตัวอย่างที่ทำการศึกษาผิดอีกด้วย

ค.ศ. 1957 Stephenson และ Campbell ทำการศึกษาปูในเขตทวีปออสเตรเลีย และได้ทำคีย์จำแนกปูในสีนัล *Charybdis* ขึ้น ซึ่งพบปูสีนัลนี้ 12 ลปีชี่ลในจำนวนนี้มีลปีชี่ลใหม่ 2 ลปีชี่ล และเสนอว่านอกจากจะใช้ลักษณะอื่น ๆ ในการจำแนกแล้วยังสามารถใช้อัลตราสตรักเจอร์ ประกอบด้ว้ย ต่อมาใน ค.ศ. 1959 ทั้งสองได้ศึกษาปูสีนัล *Portunus* ในทวีปออสเตรเลีย พบ 13 ลปีชี่ล ในจำนวนนี้มีลปีชี่ลใหม่ 1 ลปีชี่ล และเป็นรายงานว่าพบครั้งแรก 5 ลปีชี่ล

ค.ศ. 1958 Holthuis และ Gottlieb ทำการรวบรวมรายชื่อครัสตาเซียจากทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ทางฝั่งของประเทศอิสราเอล พบว่าในจำนวนนี้มีปูชนิด *Charybdis* และ *Portunus* และรายงานว่ามีการแพร่กระจายทั่วไปในแถบอินโดแปซิฟิกตะวันตกจากทะเลแดง (Red Sea) ถึงญี่ปุ่น โดยกล่าวว่ามีการย้ายถิ่นจากคลองสุเอซไปยังทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ตะวันออก

ค.ศ. 1961 Sankarankutty ทำการสำรวจสัตว์หน้าดินจากทะเลอันดามันถึงหมู่เกาะนิโคบาร์ (Nicobar Islands) พบปูปอร์ทูนิต 12 สปีชีส์ และในจำนวนนี้มีรายงานว่าพบครั้งแรก 4 สปีชีส์ จากนั้นได้ทำการศึกษาบริเวณหมู่เกาะมัลดีฟ (Maldive Islands) และลัคกาดีฟ (Laccadive Archipelago) พบปูปอร์ทูนิต 6 สปีชีส์

ค.ศ. 1965 Garth ทำการศึกษาครัสตาเซียจากเกาะคลิปปerton (Clipperton) ถึงมหาสมุทรแปซิฟิกตะวันออก พบ 9 สับแฟมิลี 20 สปีชีส์ และ 34 สปีชีส์

ค.ศ. 1965 Serène ทำการเก็บตัวอย่างจากบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กลุ่มเกาะมลายู พบปูปอร์ทูนิต 6 สปีชีส์ 28 สปีชีส์ และใน ค.ศ. 1966 ได้ทำการศึกษาสัตว์หน้าดินในประเทศไทยพบปูปอร์ทูนิต 30 สปีชีส์

ค.ศ. 1968 Stephenson และ Rees ทำการศึกษาตัวอย่างทางตอนใต้ของควีนส์แลนด์ พบ 4 สปีชีส์ที่มีรูปร่างใกล้เคียงกันมากกับ *Charybdis miles* ซึ่งเสนอว่า 4 สปีชีส์นี้เป็นกลุ่มเดียวกันคือกลุ่ม *C. miles* ต่อมาทั้งสองได้ศึกษาตัวอย่างจากพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทยซึ่งเก็บในระหว่าง ค.ศ. 1909 - 1914 พบ 4 สับแฟมิลี 7 สปีชีส์ และ 21 สปีชีส์

ค.ศ. 1970 Campbell ทำการรวบรวมปูปอร์ทูนิตในอ่าวเมรีเทน (Meretane Bay) ในควีนส์แลนด์ พบ 5 สปีชีส์ 17 สปีชีส์

ค.ศ. 1970 Stephenson และ Cook ทำการสำรวจสัตว์หน้าดินทางภาคใต้ของควีนส์แลนด์ พบปูปอร์ทูนิตสปีชีส์ใหม่ 4 สปีชีส์

ค.ศ. 1972 Griffin ทำการสำรวจทางฝั่งตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศ
ออสเตรเลีย ตามโครงการสำรวจ Danish (Danish Expedition) พบ 7 สปีชีส์

ค.ศ. 1974 Brown รายงานว่าพบ *Podophthalmus vigil* เป็นครั้งแรก
ในนิวเซาท์เวลส์

ค.ศ. 1982 Naima และ Naseumqhani ทำการเก็บตัวอย่างจากชายฝั่งทะเล
ของประเทศปากีสถาน พบ 3 สปีชีส์

ค.ศ. 1983 Joel และ Raj ทำการศึกษาต้นสัณฐานวิทยาของปูในสกุล *Scylla*
โดยใช้ตัวอย่างจากทะเลสาบพูลิเคท (Pulicate Lake) เล่นอว่ามี 2 สปีชีส์ คือ *Scylla*
serrata และ *S. tranquibarica*

ค.ศ. 1984 Crosnier ทำการศึกษาปูจากหมู่เกาะเซเชลส์ (Seychelles
islands) ที่ระดับความลึก 30 - 75 เมตร พบปูปอร์ทูนิด 22 สปีชีส์ นอกจากนี้ยังเล่นอว่ามี
มีบางสปีชีส์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับ *Charybdis natator* มาก

ค.ศ. 1984 Tayler ทำการศึกษาปูทะเลในเขตตะวันตกของประเทศออสเตรเลีย
พบรายงานครั้งแรก คือ *Scylla serrata*

สำหรับการศึกษานุกรมวิธานปูปอร์ทูนิดในประเทศไทยมีดังนี้

ค.ศ. 1950 Suvatti ได้รวบรวมรายชื่อปูปอร์ทูนิดในประเทศไทยไว้ในหนังสือ
Fauna of Thailand ฝ 6 หนังสื 32 สปีชีส์

พ.ศ. 2510 พิณฉ สหพิทักษ์เกียรติ ทำการศึกษาปูเศรษฐกิจในอ่าวไทย และได้จัด
ทำอาร์ติฟิเชียลคีย์ (Artificial key) พบปูปอร์ทูนิด 2 หนังสื 13 สปีชีส์

พ.ศ. 2516 ไพบูลย์ นัยเนตร รายงานว่าปูทะเลในประเทศไทยมีเพียงชนิดเดียว
เท่านั้น คือ *Scylla serrata* และใน พ.ศ. 2523 ได้รวบรวมรายชื่อเตคาพอดและ
สโตมาโตพอดในประเทศไทยไว้ในหนังสือ Crustacean fauna of Thailand พบปูปอร์ทูนิด
2 สับแฟมิลี 73 สปีชีส์

พ.ศ. 2520 พูลลู่ย นัยเนตร ทำการศึกษานุกรมวิธานปูแพมิดี Portunidae ใน
อ่าวไทย พบว่ามี 2 สับแพมิดี 5 สิ้นล และ 27 สปีชีส์

พ.ศ. 2524 มานพ เจริญรอย และคณะ ทำการศึกษาบริเวณร่องอ่างทอง เกาะลุ่มย
จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยเครื่องมือคราด (dredge) ขนาดตาห่าง 1 เซนติเมตร พบปูปอร์ทูนิด
2 สับแพมิดี 7 สปีชีส์

พ.ศ. 2525 พยอม ช้อยงาม ทำการศึกษาลำปีชีส์ของปูน้ำเค็มที่ได้จากท่าเทียบเรือ
ประมงในอ่าวไทย พบปูปอร์ทูนิด 6 สิ้นล 25 สปีชีส์

พ.ศ. 2525 ส้มศักดิ์ ปัญญา ทำการศึกษาลำปีชีส์ของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่เป็นอาหารในภาค
ตะวันออกและภาคตะวันตกของประเทศไทย รายงานว่ามีปูปอร์ทูนิด 4 สิ้นล 11 สปีชีส์

พ.ศ. 2526 งามตา ช้อยงาม และ นิตยา เลหาจินดา ทำการศึกษาลำปีชีส์ของ
ปูน้ำเค็มที่ได้จากการสืบด้วยเรือประมงอวนลากขนาดเล็กที่จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และ
ตราด ระหว่างเดือนธันวาคม 2524 ถึง 2526 พบปูแพมิดี Portunidae 6 สิ้นล
24 สปีชีส์ และรายงานว่ามีปูแพมิดีมีการแพร่กระจายกว้างกว่าปูแพมิดีอื่น

พ.ศ. 2526 ชูศิลป์ วัตอยู่ ทำการศึกษาลำปีชีส์ของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่เป็น
อาหารในภาคกลางของประเทศไทย รายงานว่ามีปูปอร์ทูนิด 4 สิ้นล 10 สปีชีส์

พ.ศ. 2527 งามตา ช้อยงาม ศึกษาปูปอร์ทูนิดของปูน้ำเค็มที่พบในเขตพัฒนาอุตสาหกรรม
ชายฝั่งตะวันออกของไทย พบ 6 สิ้นล 27 สปีชีส์

พ.ศ. 2527 คู่ภผล เทพเฉลิม ศึกษาปูปอร์ทูนิดของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่เป็นอาหารใน
ภาคใต้ของประเทศไทย รายงานว่ามีปูปอร์ทูนิด 2 สิ้นล 19 สปีชีส์

พ.ศ. 2529 ก้าวชัย จุติการพาณิชย์ ทำการศึกษานุกรมปูปอร์ทูนิดที่ขึ้นที่ท่าเทียบเรือประมง
จังหวัดชลบุรี พบ 2 สับแพมิดี 2 สิ้นล 13 สปีชีส์

พ.ศ. 2529 ชูชาติ ชัยรัตน์ และ บุรณั แก้วฤทธิ์ ทำการศึกษาปูทะเลสีน้ำตาล *Scylla* ในเขตตำบลบางชัน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี เสนอว่ามีปูทะเล 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปูแดง (*S. serrata* และ *S. serrata* var. *paramamosian*) กลุ่มปูเขียว (*S. tranquevarica*) และกลุ่มปูขาว (*S. oceanica*)

พ.ศ. 2530 สุปจน์ แสงมณี ทำการศึกษาเตคาพอด และลัโตมาโตพอดครัสตาเซีย ในป่าชายเลน จังหวัดชุมพรและระนอง พบว่ามีปูปอร์ทูดิดในบริเวณนี้ 4 สปีชีส์ และ 6 ลัปีซีลส์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย